

pokud se týče prodal, znaje obsah ujednání a jsa si plně vědom bezprávnosti svého jednání, nepoužil napadený rozsudek nesprávně zákona, shledal-li v jednání obžalovaného zločin zpronevěry podle § 183 tr. zák.

Čís. 5139.

Skutečnostmi ze života rodinného (§ 7 odst. 2 zák. čís. 108/1933) jsou jen skutečnosti, týkající se života jednotlivců, nikoli života spolkového; nespádají sem ani interní věci obchodní společnosti nebo společenstva výrobního nebo hospodářského.

Nepořádky v družstvu, jež požívá úvěru u Městské spořitelny, dotýkají se nepřímo obce a všeho občanstva ve městě; odstranění i kárání jich tiskem je ve veřejném zájmu.

Ohled na obchodní tajemství nezprošťuje nikoho povinnosti svědecké, ani obchodní společnost nebo společenstvo povinnosti vydati trestnímu soudu listiny a průkazy, jichž potřebuje ke zjištění pravdy.

Poukaz na § 12 zák. čís. 133/1903 a § 27 min. nař. čís. 134/1903 ř. zák. nezprošťuje svaz společenstev povinnosti sdělití revisní nález trestnímu soudu k účelům průvodním a neopravňuje soud odepřítí jeho použití k důkazu pravdy (omluvitelného omylu).

Obmezil-li obžalovaný sám podklad svého obvinění na určité skutky, které podle obsahu jeho tvrzení, čtenáři sděleného, mají vznesená obvinění ospravedlniti, musí se i při provádění důkazu pravdy obmeziti jen na tyto skutky.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1934, Zm II 387/34.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě, ze dne 7. června 1934, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem pomluvy podle § 2 zák. o ochr. cti čís. 108/1933, zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a věc vrátil prvnímu soudu, by o ní dále jednal a nové rozhodnutí vydal.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu ze zmátečních důvodů čís. 4, 5 a 9 § 281 tr. ř. a to pokud jde o zmatek podle § 281 čís. 4 tr. ř. právem, zejména pokud vytýká, že nebyl proveden důkaz revisním nálezem a zprávou Ústředního svazu československých družstev v Praze.

Podle § 7 odst. 2 zák. o ochraně cti je nepřipustným důkaz pravdy a omluvitelného omylu jen, byla-li pachatelem uvedena nebo sdělena skutečnost života rodinného nebo vůbec soukromého, leda že by šlo o výjimky uvedené v § 7 odst. 2 písm. a), b) a c), jichž tu však není. O skutečnosti ze života rodinného v souzeném případě nejde. Skutečnostmi ze života soukromého rozumí se jen skutečnosti týkající se života

jednotlivců, nikoli života spolkového, nikoli záležitostí nějaké obchodní společnosti nebo společenstva výrobního nebo hospodářského atd., byť i to byly záležitosti interní. V takových případech platí tudíž všeobecné pravidlo § 6 odst. 2 zák. o ochr. cti, že čin uvedený v §§ 1 a 2 cit. zák. není trestný, provede-li obviněný důkaz pravdy nebo důkaz omluvitelného omylu. V poslednějším případě, byl-li trestný čin spáchán obsahem tiskopisu, nastupuje beztrestnost jen, bylo-li uvádění nebo sdělování skutečností, o něž jde, ve veřejném zájmu nebo bylo-li ho potřebí k obhájení oprávněného důležitého zájmu soukromého. O soukromý zájem tu nejde, poněvadž obžalovaný nebyl členem Zelenářského a ovocnářského družstva a nemohl proto býti poškozen hmotně udánlivými nepořádky v něm se vyskytnuvšími; ty nedotýkaly se tedy jeho soukromých práv.

Je jen otázkou, zda bylo sdělování nepořádků v družstvu tom tiskem v zájmu veřejném. Napadený rozsudek odpovídá na otázku tu záporně z důvodu, že prý jde o interní věc soukromého podniku. To činí neprávem. Již nadpisy inkriminovaných článků »Městská spořitelna, Zelenářské družstvo« atd., zejména však obsah článků poukazují k tomu, že pisatel hledí k udávaným jím nepořádkům v družstvu s hlediska Městské spořitelny ve Z., která poskytovala družstvu značné peněžité zápůjčky a musila míti na tom zájem, aby družstvo byl vedeno po zákonu, a obchodnický správně, by úvěr jí skytaný nebyl ohrožen a spořitelna nepřišla u družstva ke ztrátě. Poněvadž pak za Městskou spořitelnu ručí obec a musí ztráty spořitelny hraditi případným zvýšením obecních přírážek, je zřejmo, že nepořádky v Zelenářském a Ovocnářském družstvu se úzce dotýkaly jak Městské spořitelny, tak nepřímo obce a všeho občanstva ve Z., a že odstranění nepořádků v družstvu a tudíž i kárání jich tiskem bylo zájmem veřejným a to tím spíše, když byla soukromému obžalobci zároveň vytýkána taková lehkomyšlnost, z níž dovozována jeho nezpůsobilost k vedení obecního hospodářství a obce vůbec. Tomuto názoru není na závadu, že úvěr Městské spořitelny byl družstvem vyrovnán; rozhoduje, zda byl již vyrovnán v době, kdy pozastavené články byly uveřejněny, neboť veřejný zájem dlužno dobově posuzovati jen s přihlédnutím k tomuto časovému termínu.

Že skutečně byly v Zelenářském družstvu nepořádky, vytýkané v pozastavených novinářských člancích, o tom vedl obžalovaný důkaz, zejména revisním nálezem revisora Ústředního Svazu československých družstev v Praze. Nalézací soud sice důkaz ten připustil, neprovedl jej však, ano zamítl důkaz ten dodatečně, když uvedený Svaz odepřel jej soudu sděliti, a odvolává se první soud v tom směru na ustanovení § 12 zák. čís. 133/1903 a § 27 minist. nařízení čís. 134/1903, podle nichž svazový revisor je zavázán k mlčenlivosti v poměrech obchodních a výrobních, o nichž zvěděl vykonávaje revisi a smí se o nich zmíniti ve zprávě revisní jen, pokud jsou předmětem výtek, a podle nichž má revisor povinnost mlčeti i v jiných směrech oproti osobám, jímž není povinen zprávu podati a má se zdržeti náznaků, jež by mohly ohroziti úvěr společenstva. To učinil první soud neprávem. Předložil-li obžalovaný

trestnímu soudu revisní nález, ať ho už nabyl způsobem jakýmkoliv, nebyl nalézací soud oprávněn odepřítí použití tohoto nálezu ku provedení důkazu pravdy, nebo pravděpodobnosti, neboť podle předpisů §§ 143, 151 a 153 tr. ř. nebyl svaz oprávněn odpíratí trestnímu soudu vydání dotyčné zprávy a nálezu a nebylo věcí nalézacího soudu, obdržel-li revisní nález jiným způsobem, odmítnoutí provedení důkazu nálezem tím. Vyvoditi důsledky z předpisů § 12 zák. čís. 133/1903 a z § 27 min. nař. čís. 134/1903 ř. zák. bylo věcí svazu, resp. věcí Zelinářského družstva vůči tomu, kdo nález obžalovanému vydal, nebylo však věcí soudu trestního, v tomto případě, zvláště když produkováním revisního nálezu obžalovaným bylo mu umožněno, aby provedl důkaz pravdy, resp. omluvitelného omylu, aby důkaz ten pominul, když obžalovaný měl nárok na jeho provedení.

Pramenem soudcovského přesvědčení může býti vše, co bylo předneseno při hlavním přelíčení a co je podle logických zásad s to, aby založilo důkaz a objevilo pravdu (rozhodnutí 3908 sb. n. s.); nejen každý z průvodních prostředků, jichž provádění je upraveno trestním řádem, nýbrž vše, co může míti význam pro přesvědčení soudu, s výjimkou průvodních prostředků, jichž použití zákon zapovídá (rozh. čís. 4598, 3136, 3258 sb. n. s.). Zákon však nezakazuje použití nálezu jako průvodu o hospodaření společenstva výrobního nebo hospodářského, byť i obsahoval obchodní tajemství, neboť ohled na obchodní tajemství nezproštuje podle § 151 tr. ř. (úsudkem z opaku) nikoho povinnosti svědecké a nezproštuje ani obchodní společnost nebo společenstvo povinnosti vydati trestnímu soudu listiny a průkazy, jichž potřebuje ku zjištění pravdy a to ani tehdy ne, jde-li o přečin dle § 2 zák. na ochranu ctí, tedy o delikt stíhaný jen k soukromé obžalobě, neboť zákon v té příčině nestanoví žádné výjimky. Ustanovuje § 143 tr. ř., že každý je povinen vydati trestnímu soudu na požádání věci, zvláště i listiny, které mohou býti důležitými pro vyšetřování. Slovem »každý« je rozuměti nejen osobu fysickou, nýbrž i osobu hromadnou, obchodní společenstvo i Ústřední svaz čl. družstev a neprávem se proto svaz vyhýbá ediční povinnosti poukazem na § 12 zák. čís. 133/1903 a § 27 min. nař. čís. 134/1903 ř. z.

Podle § 252 odst. 2 tr. ř. musí se při hlavním přelíčení předčítati listiny a písemnosti, které pro věc jsou významné, zejména protokoly o ohledání a nálezu, nezřeknou-li se toho obě strany. Sem patří listiny, jež mají vztah na čin sám a na úmysl pachatelův (rozhodnutí 1715 sb. n. s.). V souzeném případě dlužno sem čítati i revisní nález revisora Ústředního svazu československých družstev v Praze, neboť z nálezu toho a ze spisů, na jehož základě byl sestaven, bude soudu možno posouditi, zda okolnosti uvedené obžalovaným v pozastavených člancích jsou pravdivé, pokud se týče, zda se mohl obžalovaný, přečet onen nález, nacházeti v omluvitelném omylu. Obsah nálezu nelze zvěděti nalézacímu soudu jinak než právě jeho přečtením (rozhod. 2486 sb. n. s.). Dobrozdání znalecké bylo by ovšem lze podati na základě nálezu toho při hlavním přelíčení jen znalcem soudně ustanoveným.

Z toho, co uvedeno, je patrné, že zamítnutím průvodního návrhu obžalovaného na přečtení revisního nálezu shora sitovaného byla porušena zásada řízení, již šetřiti káže podstata řízení, zabezpečujícího trestní stíhání a obhajobu, a je proto rozsudek stížen zmatkem podle § 281 čís. 4 tr. ř. Názor soukromého obžalobce projevený v odvodu, že se obžalovaný nemůže dovolávat zmatku tohoto, ježto si zmateční stížnost v tom směru ihned po prohlášení dotyčného zamítajícího usnesení při hlavním přelíčení nevyhradil, není správným, neboť podle § 281 posl. odst. tr. ř. výhradu takovou učiniti musí jen obžalobce a nikoliv obžalovaný.

Jako zmatečnost podle § 281 čís. 4 tr. ř. vytýká dále stěžovatel, že nalézací soud usnesením ze dne 28. prosince 1933 zamítl (mimo jiné) jeho návrh na provedení důkazu uzávěrkami účetními a revisními nálezy o hospodářství města Z. o tom, že při městském hospodářství nebyly dodržovány předpisy finanční novely (§ 19), zejména předpis, že, není-li schválen rozpočet na běžný rok, musí se hospodařiti v rámci položek minulého rozpočtu, že předpis ten roku 1930 nebyl dodržen a rozpočet byl překročen o 1,400.000 Kč, že byla přes zákaz § 10 finanční novely činěna mimořádná vydání, o tom, že konány revise zemským úřadem, v nichž byl vytýkán výdej obnosů, k nimž nebyla obec zavázána (odměna prvního a druhého náměstka starosty) a že položky ty byly v dalším rozpočtu opětne zařazeny ano zvýšeny, že v revisním nálezu se vytýkají přesuny z jedné položky do druhé a vytýkají se položky, k nimž nemělo dojít; na výsledcích tří svědků, pak návrhu na důkaz zrušovacím nálezem okresního úřadu ve Znojmě o tom, že ustanovení Fr. G-a obecním zaměstnancem bylo součástí smlouvy o koupi mlýna T-ckého, že G. byl ustanoven v městské elektrárně a měsíčně mu vyplácena gáže 1.000 Kč, aniž se byly na tom usnesly městská rada a zastupitelstvo a že byl též přihlášen k léčebnému fondu a že věc se dostala do obecního zastupitelstva teprve když okresní úřad to ke stížnosti nařídil a že k opětne stížnosti okresní úřad zrušil usnesení jako odporující zákonu.

Pro připuštění těchto návrhů není předpokladů ve tvrzeních článku, ze kterých nutno vycházeti při důkazu pravdy. Obžalovaný ve článku dovozoval své obvinění, že se soukromý obžalobce pro svoji lehkomyšlnost nehodí též k obstarávání obecních záležitostí a za starostu obce, jedině ve spojitosti s výtkami o způsobu, jakým bylo hospodařeno v Zelinářském a ovocnářském družstvu; na konkrétní nesprávnosti v obecním hospodářství, jež nyní tvrdí, ve článku poukazováno nebylo. Samým obsahem článku byly tedy průměrně čtenáři dány určité předpoklady, ze kterých si měl učiniti závěr o obvinění z vlastností obžalovaného na cti důtklivých, jež právě jen z těchto předpokladů obviněný dovozoval. Obmezil-li obžalovaný takto sám podklad svého obvinění na určité skutky, které podle obsahu jeho tvrzení, čtenáři sděleného, mají vznesené obvinění ospravedlniti, musí se i při provádění důkazu pravdy omeziti jen na tyto skutky; tu nešlo jen o všeobecné obvinění z nějakého na cti důtklivého smýšlení nebo takové vlastnosti, jež ovšem připouští důkaz

i na podkladě skutků, které obvinění ospravedlňují (§ 6 odst. 2 zák. o ochraně cti), nýbrž o určitý závěr na základě okolností určitě tvrzených. Na tento případ dopadá plně předpis 3. odst. cit. §, že při rozhodnutí otázky, zda se zdařil důkaz pravdy nebo důkaz omluvitelného omylu, přihlédně soud ke všem částem projevu, které zřejmě vnitřně souvisejí; zde je souvislost mezi předpoklady urážlivého závěru a jím samým obsahem článku tak zřejmě vyčtena, že nelze napotom rozšiřovati pro důkaz pravdy okruh oněch předpokladů o skutečnosti, které čtenáři předvedeny nebyly. Bude ovšem na soudě kmetském, když bude důsledkem zrušení rozsudku z jiných důvodů o věci znovu souditi, aby posoudil, pokud na podkladě tvrzení ve článku obsažených byl urážlivý závěr učiněn právem či neprávem; zmateční stížnost však, dožadující se v tomto směru provádění důkazů o dalších okolnostech, byla zamítnuta jako bezdůvodná.

Čís. 5140.

Podľa § 15, čís. 3 zák. na ochr. rep. sa trestá i všeobecná výzva k trestným činom tam označeným, adresovaná celému proletariátu sveta; preto nevadí, že sa rečník neobracal výslovne na občanov Československej republiky.

Rozpustením tej či onej snemovne Národného shromaždenia pozbývajú jej členovia ochrany podľa § 24 ústavnej listiny.

(Rozh. zo dňa 24. novembra 1934, Zm IV 212/34.)

Na j v y š š í s ú d v trestnej veci proti M. K. a spol., obžalovaným zo zločinu podľa § 15, č. 3 zák. na ochr. rep. atď., na základe verejného pojednávania následkom zmätočnej sťažnosti vrchného prokurátora a obžalovaného M. K. a osobitného obhájcu obžalovaného P. D. vyniesol rozsudok, ktorým zmätočné sťažnosti čiastočne odmietol, čiastočne zamietol, zčasti však obžalovaného M. K. obžaloby sprostil.

Z d ô v o d o v:

Obžalovaný M. K. dovodzuje na základe zmätočnosti podľa čís. 1 a) § 385 tr. p. v smere zločinu podľa čís. 3 § 15 zák. na ochr. rep., že jeho výzva smerovala na všetkých proletárov sveta, že inkriminovaným výrokom nevyzýval nikoho z našich občanov a že všeobecná výzva adresovaná na celý proletariát sveta nemôže byť u nás trestaná. Námietky neobstoja. Bár obžalovaný sa výslovne neobracal na občanov Československého štátu, je preca z jeho výroku zrejmé, že poslucháčov a proletárov Československej republiky tiež zahrňoval medzi proletárov sveta, a že tedy výzva na týchto platia aj na občanov Československej republiky. Ostatne obžalovaný nevyňal inkriminovaným výrokom ani inak občanov Československej republiky, ku ktorým závadnú reč prehovoril,